

bojdeuca

muzeul literaturii române iași

ion creangă

muzeul literaturii române iași

bojdeuca

ion creangă

prefață, explicații și selecție texte de Daniel CORBU

concepție grafică: Vasilian DOBOȘ

ipostaze fotografice:

Corneliu GRIGORIU, coperta 1 , pag. 5, 6, 11 st., 16 dr.,
18 st., 20, 24, 27, 28, 29, 30

Constantin Liviu RUSU, pag. 11 dr., 16 st.

© Copyright 2010 Muzeul Literaturii Române Iași

În această căsuță modestă, cu două camere și un cerdac în spate, cu ferestrele cât palma, înconjurat de aproximativ douăzeci de mâțe și motani, avea să-și adune Creangă toate visele, grijile, amintirile și nostalgia copilăriei petrecute în ținutul fabulos al Neamțului, aici avea să dea viață personajelor sale, de la Ivan Turbincă la Stan Pățitul, de la Moș Nichifor Coțcariu la Gerilă, Ochilă, Păsări-Lăț-Lungilă. Aici avea să-și primească prietenii.

Locul era proprietatea Bisericii „Buna Vestire” din Iași, care îl vânduse cu *bezmăn* (o taxă anuală de 10 lei ce trebuia plătită susnumitei biserici) lui Constantin Vasiliu.

Constantin Vasiliu e cel care construiește căsuța în 1942.

La 2 iunie 1850, Constantin Vasiliu vinde numitului Popovici locul și căsuța ce „se găsește cu trei odăi, coperită cu stuh, și în ogradă fântână”.

La 1869 *bezmănar* era preotul Ghenovici, care o vinde Mariei Ștefăniu.

Maria Ștefăniu, nelocuind-o, o închiriază familiei Vartic. La 10 iulie 1872, Ion Creangă se mută la Bojdeucă, ocupând camera din dreapta, împreună cu fiul său Constantin, în vârstă de 12 ani, pe care, după ce va scoate de la Primărie un *Act de pauperitate* (datat 25 august) îl va da ca internist la Școala Militară din Iași.

Cunoștința cu Tinca Vartic, cu care va trăi în Bojdeucă, i-o făcuse prietenul diacon Grigore Vartic, verișor cu Tinca, încă din 16 ianuarie 1872, când Creangă nota că i se întâmplă un „plăcut accident”. Curând după mutarea lui Creangă, sora și mama Tincăi se vor retrage la țară, iar Tinca, o armeană dotată cu inteligență nativă și mult bun simț, îl va îngriji pe Creangă până în momentul trecerii în lumea umbrelor.

Nu întâmplător Creangă va cumpăra bojdeuca în vara lui 1879, printr-un *Act de vecinică vânzare*, de la Maria Ștefăniu (căsătorită Ciogole), cu 50 de galbeni austrieci, pe numele Tincăi Vartic, el semnând doar ca martor la tranzacție. Era acum repus în drepturi ca institutor (prin ordinul semnat de Ministrul Instrucțiunii Publice, Titu Maiorescu, la 27 mai 1874), la Școala de băieți nr. 2 din suburbia Păcurari, clasele I și a II-a.

Anul 1875 va fi cel în care se leagă cea mai mare prietenie din literatura română. Creangă îl cunoaște pe Mihai Eminescu, numit, de același Maiorescu, revizor școlar pe județele Iași și Vaslui după întoarcerea de la studii și un stagiul de bibliotecar al Bibliotecii Universității ieșene. Eminescu îl întâlnește pe viitorul prozator la celebra *Bolta Rece*, încă din iarnă, îl remarcă la conferințele pedagogice de la începutul anului școlar (august), iar „reviziile școlare” îi prilejuiesc descoperirea lui Creangă și începutul unei mari prietenii, care va cataliza talentul manifestat până atunci în scrieri didactice, spre împlinirea în creația epică. Eminescu îl introduce la „Junimea”, unde va citi *Soacra cu trei nurori*. De la Bojdeucă vor porni cei doi prieteni, în casele Negruzzi (str. Păcurari, azi), unde se ținea ședința „Junimii” la 15 septembrie 1875. Astfel, după citirea poveștii, „Convorbiri literare” inaugurează ciclul „Poveștilor” la 1 octombrie cu *Soacra cu trei nurori*. Vor urma: *Capra cu trei iezi*, *Pungața cu doi bani*, *Dănilă Prepeleac*, etc.

În această căsuță au continuat dialogurile cu Mihai Eminescu, pe care Creangă îl considera, cum și scrie, pe o carte dăruită de poet, „eminentul scriitor și cel mai mare poet al românilor”. Aici, în 1876, Eminescu acceptă să locuiască, „cu arme și bagaje” de la începutul lunii iulie, până în noiembrie, aproape jumătate de an. Deschisă precum sufletul marelui humuleștean, bojdeuca a primit duzini de prieteni, între care enumerăm: filozoful Vasile Conta, istoricul A.D. Xenopol, filologul Lambrior, poeta Veronica Micle și, se-nțelege, pe Eminescu.

După plecarea lui Eminescu la București, să lucreze la ziarul conservator „Timpul”, Creangă, aflat în deplinătatea forței creației, scrie tot ce promisese prietenului său că va scrie și mai ales amintirile de la apa Ozanei, ce vor constitui opera sa capitală.

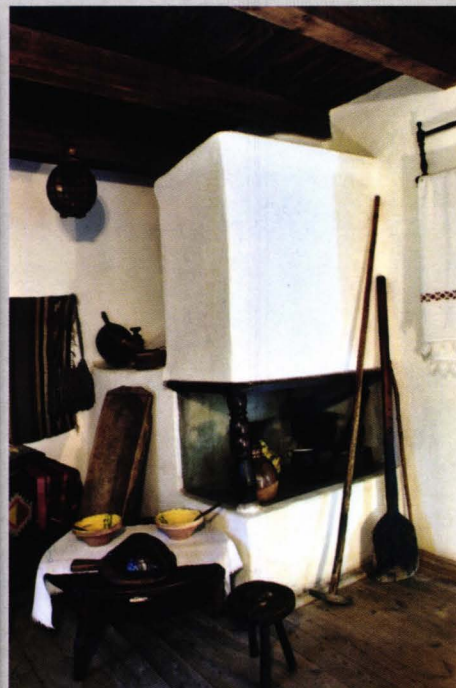
Intuind parcă destinul căsuței din Țicău în care locuia, Creangă scrie în 19 septembrie 1887 o scrisoare memorabilă, având ca destinatar pe Titu Maiorescu, în care o descrie, în stilul său, se-nțelege. Să cităm:

„În bojdeuca unde locuiesc eu, dorm afară și pe vremea asta, în 18 spre 19 septembrie. De aveți răbdare, că bunătate întotdeauna ați avut, veți întreba poate, unde-i bojdeuca mea? Vă voi răspunde respectuos: în mahalaua Țicău, ce-i mai zic și Valea plîngerei, strada Țicăul de sus, no. 4 (dacă se mai poate numi stradă o hudicioară dosnică, plină de noroiu pân' la genunchi, cînd sînt ploii mari și îndelungate, zise și putrede, și la secetă geme colbul pe dînsa). Iar bojdeuca de căsuță în care locuiesc eu de vreo 18 ani e de vâlătuci și povîrmită spre cădere pe zi ce merge, de n-ar fi răzămată în vreo 24 de furci de stejar și acelea putrede. Iarna dorm într-o odăiță toată hrentuită, iar vara într-un cerdăcel din dos, începînd de pe la maiu și sfîrșind pe la octombrie, cînd este vremea bună cum îi acum. Așa m-am deprins. Răposatul Conta și Lambrior știau căsuța mea. Pompiliu, d-l Nica și mai ales bietul Eminescu, de asemenea”.

În această „bojdeucă de căsuță”, cum o poreclise, ușor pleonastic, Ion Creangă, după mutarea sa în vara anului 1872, avea să fie scrisă una din marile opere ale literaturii noastre clasice.

The Cottage Ion Creangă, one of the twelve branches of the Romanian Literature Museum in Iași, is situated in the quarter called Țicău. It is the first literary museum in România, being inaugurated on April 15, 1918. Here lived Ion Creangă beginning with the summer 1872, after being evicted from the clergy. The storyteller moved here, in the room on the right side, having Ecaterina Vartic as a neighbor. All his **Stories** and **Recollections** were written here, in the small house, which the writer called cottage. In 1876, for about half a year, Mihai Eminescu lived here. The modern building, next to the old little house, holds the documentary exhibition referring to Creangă's life and work, the library and the amphitheater in the open were built during 1984-1989, and were inaugurated on June 11, 1989.

La petite maison Ion Creangă du faubourg de Țicău, le premier musée mémorial littéraire de Roumanie (inauguré le 15 avril 1918), est une des 12 filiales littéraires appartenant au Musée National de la Littérature Roumaine Iași. La maison a hébergé Ion Creangă depuis l'été 1872, quand il a été défroqué. Le musée de Humulești y est donc aménagé, pendant que dans une des chambres habitait encore Ecaterina Vartic, la compagne de l'écrivain. Les **"Contes"** et les **"Souvenirs d'enfance"** ont été écrits dans la petite maison que l'écrivain a nommée "bojdeucă" (bicoque). En 1876, Creangă et Eminescu y ont vécu pendant six mois. Le bâtiment qui héberge a présent l'exposition documentaire se référant à la vie et à l'oeuvre de Creanga, la bibliothèque et l'amphithéâtre du dehors ont été construits entre 1984-1989 et inaugurés le 11 juin 1989.

Sunt născut la 1 Martie 1837, în satul Humulești, județul Neamțului, plasa de sus, din părinți români: Ștefan a lui Petrea Ciubotariu din Humulești și soția sa Smaranda, născută David Creangă, din satul Pipirig, județul Neamțului.

Întâi și-ntâi am început a învăța cruce-ajută, după moda veche, la școala din Humulești, o chilie făcută cu cheltuiala sătenilor, prin îndemnul și osârdia părintelui Ioan Humulescu, care avea o mână de învățătură, un car de minte și multă bunătate de inimă, Dumnezeu să-l ierte! Poate să fi fost de vro unsprezece ani, când am început a învăța. Știu că eram atunci un băiet sfrijit, prizărit și fricos și de umbra mea.

Dascălul nostru era un holtei frumos, zdravăn și voinic, și-l chema Vasile a Vasilcăi. El era și dascălul bisericii din sat. Un sorcovăț nemțesc plătea tata pe lună dascălului, ca să mă învețe. Și pe atunci îmi ziceau în sat și la școală: Ionică a lui Ștefan a Petrei.

Ion CREANGĂ

(Fragment de autobiografie)

„Nu știu alții cum sînt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stălpul hornului, unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi băieții de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! Și, Doamne, frumos era pe atunci...”

Singura fotografie în haine de diacon (1859)

Biserica Golia la care Ion Creangă a slujit ca diacon și casa din curtea acestei biserici în care a locuit între anii 1866 și 1872.

„ Creangă era înalt, spătos, voinic, cu fața rotundă și bălană, ochii mari, albaștri, cu privirea limpede și isteță, fruntea boltită și inteligentă, barba blondă-deschisă-alburie, ca mătasea porumbului când dă în spic și cu un păr subțire, lung, pieptănat totdeauna cu îngrijire și dat pe spate”.

N. ȚIMIRĂȘ

Biserica Trei Ierarhi și clădirile din curte în care s-au ținut cursurile Școlii normale de învățători. (Stampă de epocă).

Titu MAIORESCU

„Bojdeuca era un capriciu de artist, haina unei filosofii de simplitate și nepăsare. În fond totul era îngrijit, plin de curățenie”.

N. ȚIMIRAȘ

„...În singurătatea lui, Creangă a scris nu mult dar așa de bine, încât toți cei ce au pretențiunea de a scrie, cel puțin acei ce se ridică ar trebui să-l cunoască și să-l studieze”.

Titu MAIORESCU

„Bădie Mihai, Ai plecat și mata din leși, lăsând în sufletul meu multă scârbă și amăreală.

Să deie Dumnezeu să fie mai bine pe acolo, dar nu cred.

Dar, iartă și mata, căci o prietinie care ne-a legat așa de strâns nu poate să fie ruptă fără ciudă din partea aceluia care rămâne singur.

Această epistolie ți-o scriu în cerdacul unde de atâtea ori am stat împreună, unde mata, uitându-te pe cerul plin cu minunății,

îmi povesteai atâtea lucruri frumoase ... frumoase ...

Dar coșcogemite om ca mine, gândindu-se la acele vremuri, a început să plângă...”

(Dintr-o scrisoare a lui Ion Creangă către Mihai Eminescu, decembrie 1877)

Motanii lui Creangă

După plecarea lui Eminescu din Iași, Creangă legase prietenie cu mai toți colaboratorii revistei „Contemporanul”. Între aceștia se afla și doctorul Țurcanovici, care mi-a istorisit reminiscențele următoare:

Prietenii care ne adunam în cocioaba lui Creangă de la Scăricica - (numele ulicioarei în care se afla celebra bojdeucă) - îl găseam vara în căsuță, în mijlocul motanilor și a pisicilor lui favorite.

Când intram în bordei, Creangă avea obiceiul să-și adune familia:
- Marișo, Frosino, Motane, Vulpoi!

Și de sub pat, de sub masă ori scaune, de după sobă se iveau pisoii și pisicile cari îndată săreau pe umerii și pe capul lui Creangă cari îi dezmerda drăgăstos recomandându-i prietenilor noi veniți în căsuța lui.

Aveam printre noi un prieten, doctorul M. - cari a murit de curând, în timpul războiului - și care imita de minune lătratul câinilor. Când coboram de la Ion Nădejde sau de la V. Moșun din Sărărie, ne abăteam pe la „bojdeucă”; îndemnat de Ed. Gruber, doctorul M., de la gard, începea să latre, stârnind motânimea lui Creangă și făcea mare haz.

A trăit bietul Creangă ca și sărmanul Dionis, cu motanii...

C.SĂTEANU, „Amintiri despre Creangă”

C. J. Ciocană, născut la 1866 și
convie în 20

Ciocană

A. CZAYKOWSKI

JASSY

Doar aici la
1866, se când
a început a în-
vata în școala
primară și a ca-
limba germană

Însemnarea povestitorului pe spatele fotografiei fiului său Constantin (1866)

Fiul povestitorului în anii maturității

Act de vecinică vînzare.

Sub comanda Maria Ștefania - soția Ciogăle - de la: prin
 punerea degetului meu în acest act; căi casa ce o
 am în mahalala Hunțarimă - de Sus, depărtare III°
 pe loc cu loguină a Bisericii Bunei-Vestiri din
 Boi (mărima locului: șapte stînjoni fuși și
 șapte rece stînjoni lungu) o am vîndut - cu con-
 simțământul soțului meu Nastasă Ciogăle - în de-
 vece vînzare dîmășale Ecaterina Vartic, în preț
 de 50 ₮ adică cîinci rece de galbeni austriaci, a răi
 trei și șapte de lei vechi galbenul; cari bani s-am
 primit deplin acum la facerea actului; și nu s-au
 putut - nu dîmășale Ecaterina Vartic, atât actual cu case
 am cumpărat acest acaret, precum și o tîlă vechi și
 fîndele de palat boimănași pînă în prezent. -
 Și dar dumnea Ecaterina Vartic de astăzi înainte
 nu sîi stăpîna pe acest acaret pentru totdeauna, și
 neam - în neam; și sînd sugorăți de nimeni; atât de
 cartea mea, a soțului meu Nastasă Ciogăle, cât și
 a radele noastre. - Bogdănușul el va plăti de acum
 înainte dumnea Ecaterina Vartic, după cum se va îngrîi
 a cu episcopăria Bisericii Bunei-Vestiri; la care sînt
 țările Ștefania, astăzi Ciogăle, și am rugat onorabilei
 episcopărie să bine - vatăcă a mîri acest act, după
 ale sale forme. - Și spre înțelegere urîmă, am
 iscit cu Ecaterina Ciogăle, soțul meu Nastasă Ciogăle,
 precum și persoana ce s'au vîndut fuși. -
 Maria Ciogăle = Ștefania Ciogăle, soțul meu fost fuși. -

Actul prin care Ion Creangă cumpără locul și Bojdeuca pe numele Ecaterinei Vartic la 25 iunie 1879. Povestitorul întocmește actul și îl semnează ca martor. Soția sa, Elenuța, îl părăsise din anul 1867. Din 1872 când va veni la Bojdeucă, va trăi în bună înțelegere cu această femeie simplă dar inteligentă și bună gospodină.

Tina Vartic, femeia care l-a îngrijit pe Ion Creangă de la mutarea în Bojdeucă (1872) pînă în ultima zi a vieții. (Portret executat de V. Mușnețanu, 1887)

CONVORBIRI LITERARE.

*De-a fi să se reproducă în „Timpul”, rog să se
ne dă o această corectură și să mi se trimită în
numerele în care va cădea.*
Apare la 1 a fie cărei luni.

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

De la nr. 4 până la nr. 10.

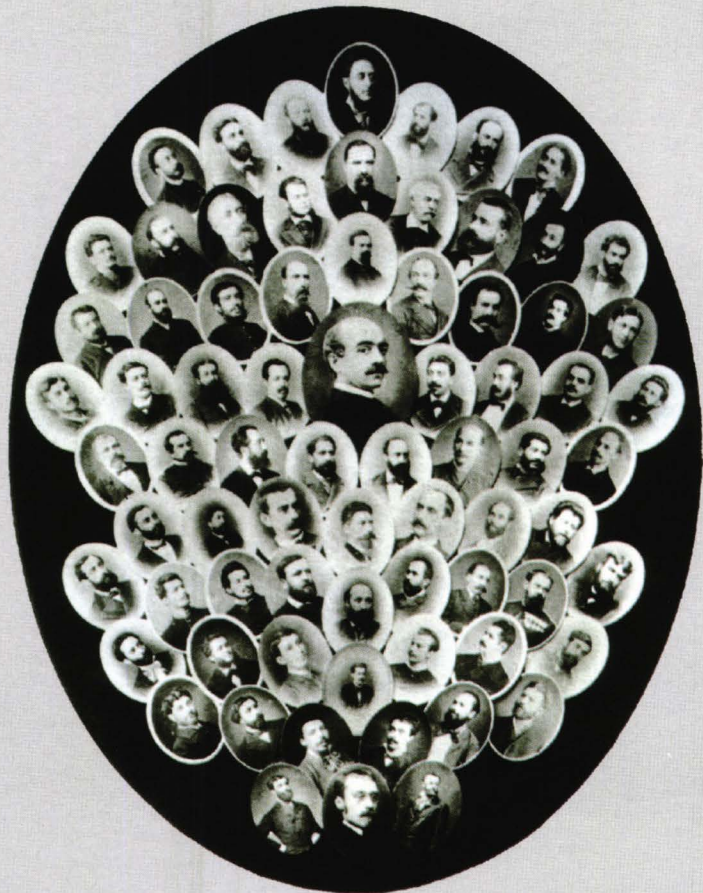
Stau câte-odată și-mi aduc aminte cu vreme

de bărne străjinit cu gândă, și ce chile
durată s'a făcut la poarta lăsericeii pentru
școală; și apoi să fi văzut pe neobositul pă-
rinte cum umbla prin sat din casă în casă,
împreună cu bădija Vasile și Iliușci, dascălul
lăsericeii, un bolteiu sdravén, frumos și voi-
nic și stătua pe oameni să-și dea copiii la
învățtură. Și unde nu s'au văzut o mul-

Revista „Convorbiri literare”, nr. din 1 ianuarie 1881, în care apare primul capitol din „Amintiri din copilărie”, cu o notație a autorului pentru Mihai Eminescu.

Iacob NEGRUZZI, fondator al Junimii și secretar al revistei, „Convorbiri literare”

Medalionul „Junimii”, 1883

„ .. Junimea din Iași a fost o adunare privată de iubitori ai literaturii și ai științei, de iubitori sinceri. [...]. Și se formase astfel o atmosferă de preocupări curat intelectuale, care fără voie și pe nesimțite ajunsese a stăpâni pe toți, așa încât orele petrecute odată pe săptămână la Junimea stăteau în cel mai mare contrast cu viața de toate zilele, erau o lume aparte, un vis al inteligenței libere înălțat deasupra trivialităților reale. Și așa de intensiv, și așa de puternic lucra această atmosferă asupra celor ce o respirau, încât forma ea însăși o legătura între ei și-i armoniza pe toți pentru timpul cât dura, pe unii pentru toată viața lor.

Cele mai disparate spirite s-au putut întâlni și s-au putut însufleți în acest contact.

Titu MAIORESCU

JUNIMEA

Intră cine vrea, rămâne cine poate!

Butoiul de la Țicău

În Țicău, Ozana fu închipuită printr-un puț cu apă rece, aflat pe hudicioara din fața Bojdeucii. Lipsea numai știoalna în care se scălda la Humulești. Fu și aceasta înfăptuită în chipul unui butoi mare, din lemn de stejar, pus după cerdacul de dindos, în care Creangă intra gol, șezînd pe un scăunaș și scriind ceasuri întregi pe o scîndură pusă deasupra. În lipsa nisipului cald, care curăță epiderma, Creangă își alina mîncărimea pielii sale cu ajutorul unei lopățele de lemn crestate, făcută anume pentru scărpinare.

G. CĂLINESCU

Din „Viața lui Ion Creangă”

Bojdeuca din Țicău după moartea lui Ion Creangă

După cum se știe, Ion Creangă s-a stins din viață, trecând la cele veșnice, în ziua de 31 decembrie 1889. În ziua de 2 ianuarie 1890 era înmormântat de prieteni la Cimitirul „Eternitatea”, aceiași prieteni care îi vor face și un prim monument funerar, aflat acum, după ce s-a inaugurat unul mai somptuos, înobilat cu un bust realizat de R.P. Hette (1923), în curtea Bojdeucii țicăoane.

În martie 1890 Tinca Vartic se căsătorește cu Constantin Deliu și va sta mai mult la locuința soțului din strada Dochia nr. 11 (Țicău), oblonind bojdeuca.

În 1914 Bojdeuca nu mai era locuită de nimeni, iar directorul Școlii normale „V. Lupu” din Iași, vizitând-o cu elevii, cere Primăriei sprijin pentru restaurarea casei și îngrijirea locului.

După moartea Tincăi Vartic, în 1915, Constantin Deliu propune Primăriei să cumpere casa al cărei proprietar devenise prin căsătoria cu Tinca Vartic.

La 29 octombrie 1917 are loc constituirea unui Comitet „Ion Creangă”, format din prieteni ai scriitorului: *Prof. N. Leon, N. Racoviță* (primarul Iașului), *Prof. A.C. Cuza, N.A. Bogdan* (fost elev al lui Creangă), *Ion Mitru* (directorul Școlii „V. Lupu”) și *G.T. Kirileanu*. Acesta răscumpără definitiv casa și *bezmănul* de la biserica Buna Vestire.

La 15 aprilie 1918 are loc deschiderea muzeului sub denumirea *Bojdeuca „Ion Creangă”*. Bojdeuca este trecută în grija Universității „Al.I. Cuza” din Iași.

La 20 noiembrie 1932 se inaugurează în Copou, în prezența oficialităților și personalităților culturale (care vor vizita apoi Bojdeuca), bustul lui Ion Creangă, realizat de sculptorul I.C. Dimitriu-Bârlad.

La 19 mai 1993, ia ființă Asociația „Prieteni lui Creangă” cu scopul restaurării Bojdeucii. Din comitet făceau parte: C. Meissner, A.C. Cuza, Emil Ceicovski, președinte activ, N.A. Bogdan, Gh. Ghibănescu, prof. P. Andrei, I. Mitru, I. Teodoreanu, Econom Furtună, Gh. Ungreanu ș.a.

După restaurare, Bojdeuca trece sub îngrijirea Primăriei.

În 28 august 1935, membrii Comitetului pentru restaurarea Bojdeucii s-au deplasat în Țicău și au hotărât construirea unei clădiri în curtea Bojdeucii, necesară îngrijitorului care locuia până atunci în muzeu.

În 1942 se aprobă material (gratuit) de la Mănăstirea Neamț pentru refacerea Bojdeucii.

În aprilie 1968, după o nouă reparație și reorganizare a muzeului, este pusă o placă pe peretele Bojdeucii, cu următorul text:

„În această Bojdeucă de căsuță devenită Muzeu memorial la 15 aprilie 1918 Ion Creangă și-a petrecut ultimele două decenii ale vieții, scriind, la îndemnul lui Mihai Eminescu, geniala sa operă: *Poveștile și Amintirile din copilărie*. Aprilie 1968, Comitetul de cultură și artă al județului Iași”.

Astăzi, Bojdeuca Ion Creangă, restaurată și reorganizată în anii 1984-1989, beneficiind și de o expoziție documentară în clădirea anexă, este unul dintre cele 12 muzee și case memoriale ale Muzeului Literaturii Române Iași.

În cerdacul lui Creangă: Octav MINAR, Tincă VARTIC și profesorul LEVENT, ținând în mîini luneta lui Eminescu. (Foto: 1914)

Bojdeuca din Țicău la 1940

Pipa și tabachera

Ceasul

Lampă care a aparținut lui Mihai Eminescu (dăruită de V. Pogor), lăsată în bojdeucă de poet înainte de plecarea la București

Obiecte expuse în Bojdeucă, ce au aparținut povestitorului

SCRIERILE
LUI
IOAN CREANGĂ

VOLUMUL I

POVEȘTI

MDCCCXC

Scrierile lui Ion Creangă, apărute după moartea autorului, (vol.I-1890) la Editura Librăriei Școalelor Frații Șaraga

IOAN CREANGĂ

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

ȘI

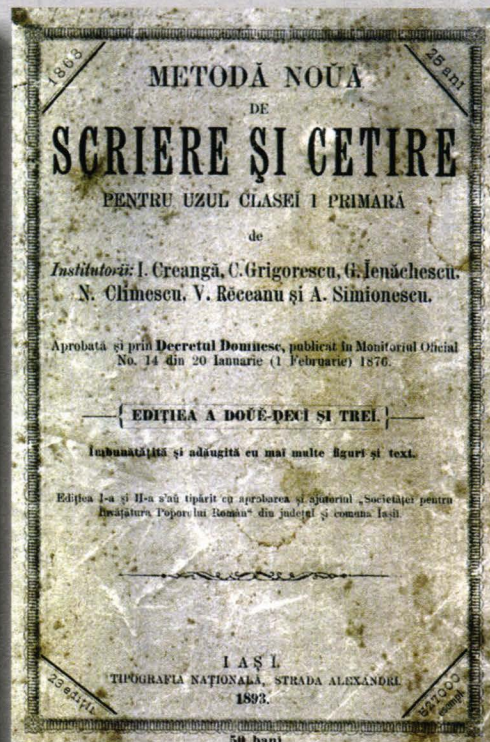
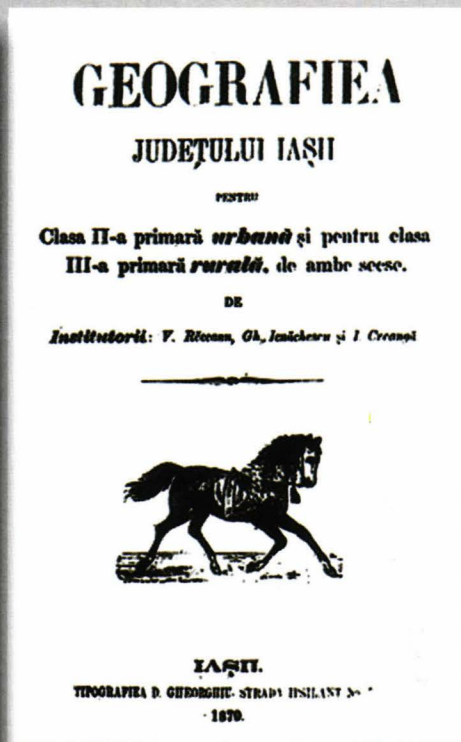
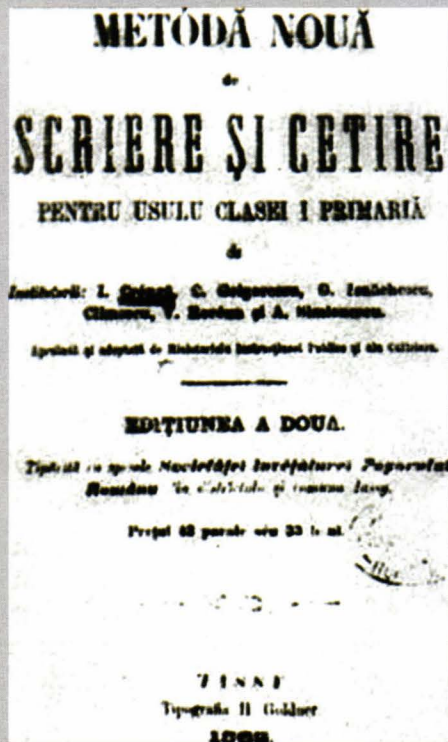
ANECDOTE

Cu 8 ilustrațiuni de Teodor Buicliu

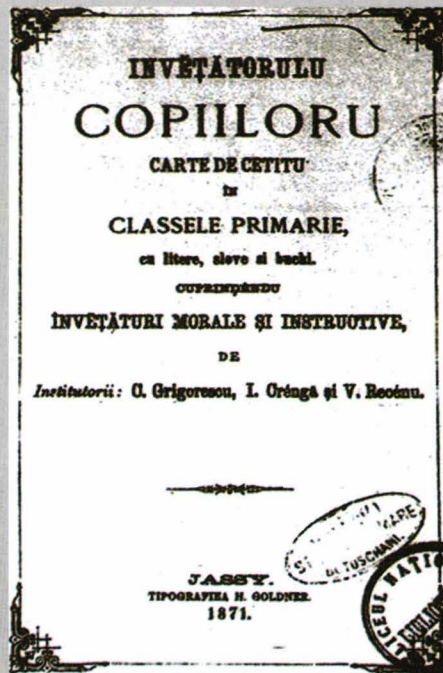
JASSY

EDITURA LIBRARIEI ȘCOALELOR FRAȚII ȘARAGA
1892.

Scrierile lui Ion Creangă, apărute după moartea autorului, (vol.II-1892) la Editura Librăriei Școalelor Frații Șaraga

Manuale școlare editate de Ion Creangă și colaboratorii săi

„Când nu-l vedeam câteva zile prin târg, ne duceam la dânsul acasă: „Bojdeica mea de casă, și de vară și de iarnă, și de zile bune și de zile rele”, cum zicea el -. Acolo îl găseam îmbrăcat într-un halat lung, cu o scufie în cap, înconjurat de vreo douăsprezece mâte, scriind, sau fiind bolnav și când intram noi cu mare hălăgie și îngrămădindu-l cu întrebările, el ne răspundea câte o dată:

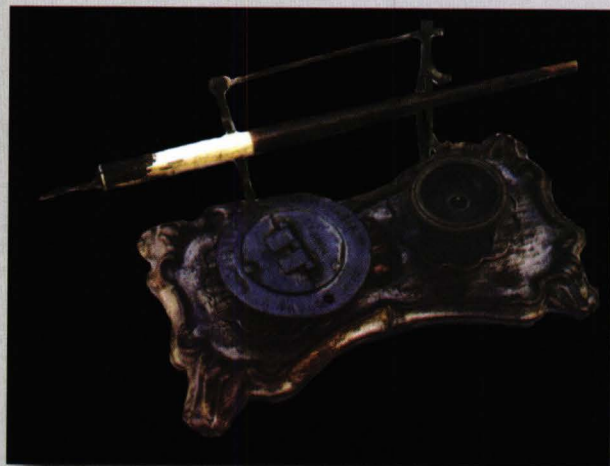
- D-apoi iar mi-a venit pârdalnica de boală; vezi, așa-mi vine o amețeală la cap și parcă-mi iese fum pe nas.

Altădată ne răspundea:

- Dă, ce să fac, iar m-au apucat hachițele, de scris țărâni de ale mele! Și din vorbă în vorbă, și din șagă în șagă ajungeam câte o dată la discuțiuni foarte de seamă și Creangă, când era serios, era elocvent și cu judecata dreaptă.”

Grig. I. ALEXANDRESCU

• IN ACEASTĂ „BOJDEUCĂ DE CASUȚĂ” •
DEVENITĂ MUZEU MEMORIAL LA 15 APRILIE 1918
ION CREANGĂ ȘI-A PETRECUT ULTIMELE DOUĂ DEZENII
ALE VIETII, SCRIND LA ÎNDEMNUL
LUI MIHAI EMINESCU, GENIALA SA OPERĂ,
POVEȘTILE ȘI AMINTIRILE DIN COPILĂRIE.
• ULTIMA RESTAURARE: MARTIE 1984 - IUNIE 1985 •

Tocul și călimara lui Creangă

3/

Amintiri din copilărie.

II. Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stăpînul hounului usode lega mama și ofara cu motocii la capăt, de crașau mîțele jucîndu-se cu ei, la prichicîul netrei cel hounuit, de care mi se țineam cînd începusem a merge copăcel, la cușiorul pe care mi ascundeam, cînd ne jucam noi băeții de-a Mîșinea, și la altele jocuri și jucării pline de haz și farmecul copilăriei, parca-mi saltă și acum înima de bucurie! Și, somn, frumos era pe atunci: căci și părintii și frații și surorile mi erau sănătoși, și casa mi era îndulătată, și copiii și copilele megieșilor erau deșurusea în poteccel cu noi, și toți mi mergeau după plac, fără leac de aș perare.

de parcă trăi toate lumea a mea. Și eu eram vesel ca vremea cea bună și stărbuțatic și copilăros ca vîntul în lîl bucuria sa.

Și mama, și mi răcea cu simbet a neori, cînd începă a se ivi soarele. Dintre noi după o ploaie îndelungată, cu copile, cu părul bălan, ofara și rîde la soare, dar și a îndrepta vremea și vremea se îndrepta după risul meu...
 Și, vești limbă soarele, cu cine are de-a face, căci eram fiiciorul mamei, care și-a făcăt a face mări și multe.

născuților
 4
 Zăcăt era astăzi - profeta
 3
 1884

colecția
 EDIȚII
 CRITICE

ION CREANGĂ

OPERE

Povești, povestiri,
 amintiri din copilărie,
 teatru, scrisori, rostiri, zicători

Ediție realizată de Daniel CORBU

ÎNSEMNĂRI ÎN CARTEA DE ONOARE A BOJDEUCII

„Marelui nostru hâtru, *Rabelais-ului românesc*, cum l-a numit Iorga, unicului și strălucitului satiric al literaturii române, îi închin și la această nouă cercetare a bojdeucii, iubirea și nesfârșita mea admirație.”

Zoe DUMITRESCU-BUȘULENGA
1986

„Pentru întâia oară la bojdeucă palat al povestirii românești! umbra lui Eminescu ne tulbură tihna „revederii” cu unul din spiritele mari și protectoare ale clasicismului românesc, bucuros, sfios (aproape speriat) de beneficele, augustele „surzătoarele” fantome ale literei române./ cu întregă admirație

Nicolae BREBAN
mai 2002

„Am onoarea nemeritată să stau pe prisma lui Creangă și să mă mir cât de viu e aerul din jur ca și cum pârdașnicul geniu al prozatorului s-ar fi conservat în preajmă...”

Sunt, de asemenea, foarte tușat, de întâmplarea de a fi vizitat casa cu prietenii mei Nicolae Breban și Daniel Corbu. Mă bucur de grija Iașului de a-și custodia gloria literară.”

Marin MINCU
10 mai 2002

„Numai la Iași se putea naște un povestitor atât de mare într-o căsuță atât de mică. Ne bucurăm că în această căsuță Basarabia are un loc aparte.”

Grigore VIERU
1 martie 2008

„Imensă emoție... să fiu găzduit în cea mai princiară bojdeucă această casă a homericulturii Creangă, imensă emoție la gândul că va trebui să revin, luând-o între timp în chiar miezul singurătății./ Sublimă primăvară”

Dinu FLĂMÂND
25 martie 2008

„Când vedem apărând atâtea pretenții de artă, în atâtea chipuri azvârlite, din atâtea spirite difuze, arta lui Creangă mi se pare, alături de a altor doi-trei scriitori, tot ce a produs mai specific geniul românesc.”

Constantin BANU
(revista „Flacăra”, 1914)

Bojdeuca Ion Creangă (imagini din interior)

Bustul lui Creangă din curtea Bojdeucii
executat de Iftime Bârleanu,
intitulat „Un bulgăre de humă”

Creangă, portret de Mușnețeanu
1889

„În această limbă în care cântă suferinți și bucurii ale generațiilor și strălucesc metaforele acumulate, de secole, ca într-un tezaur, Creangă a dat la lumină un bun suprem al acestui neam.”

Mihail SADOVEANU

„Eminescu veni cu el [Ion Creangă] într-o sâmbătă seara la mine acasă, dar la intrarea lor în «Junimea» un zâmbet a zburat pe buzele tuturor.]

Ce fericită achiziție pentru Societatea noastră, acea figură țărănească și primitivă a lui Creangă! Tobă de anecdotă, el avea totdeauna câte una disponibilă, fiind mai ales cele «corosive» specialitatea sa, spre marele haz a lui Pogor, a lui Lambrior, ba se poate zice afară de Naum a tuturor junimiștilor. Când râdea Creangă, ce hohot puternic, plin, sonor, din toată inima, care făcea să se cutremure păreții!”

Iacob NEGRUZZI

„Legătura se stabili astfel, încât pe urmă mai nimenea nu mai văzu pe Eminescu fără Creangă și pe Creangă fără Eminescu; amândoi veneau la «Junimea», amândoi ieșeau de la «Junimea». [...]. Plecau amândoi și se înfundau pe la vreun crâșmar de prin Tătărași, Păcurari sau Nicolină, adică prin părțile exterioare ale orașului”.

George PANU

Intrare și interior Bojdeucă

„Amintirile din copilărie sunt scrise cu artă și meșteșug de un mare scriitor. Vremea va dovedi că aceste pagini sunt inimitabile și vor rămâne de-a pururi modele pentru toate veacurile. Simple, ca și sufletul care le-a dat la lumină, ele trăiesc în acele tablouri rustice de un umor unic în literatura noastră, dar încadrate de o poezie care tulbură și fascinează pe cititorul lor.”

Mihai EMINESCU
(Ziarul *Timpul*, 1981)

„Creangă este o expresie monumentală a naturii umane în ipostaza ei istorică ce se numește poporul român, sau, mai simplu, e poporul român însuși, surprins într-un moment de genială expansiune”.

G. CĂLINESCU

„Opera lui Creangă este epopeea poporului român. [...] În Creangă trăiesc credințele, eresurile, datinele, obiceiurile, limba, poezia, morala, filozofia poporului, cum s-au format în mii de ani de adaptare la împrejurările pământului dacic”.

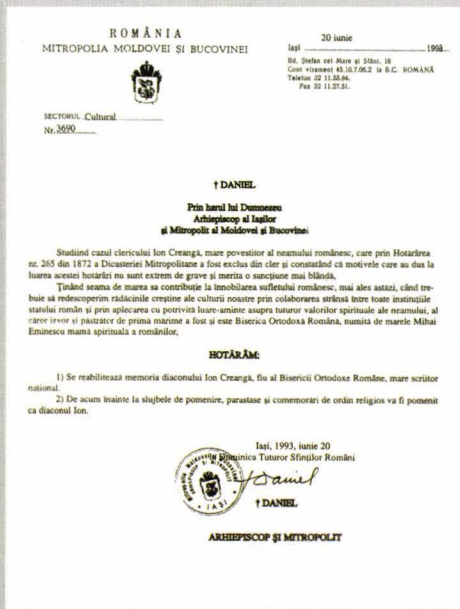
Garabet IBRĂILEANU

Reația clasicului Creangă este cea mai aderentă folclorului din toată literatura noastră, înălțată pe terenul solid al geniului popular, resistemmatizând la un nivel superior tot ce altminteri circula capricios ori disparat, opera lui profund națională este, chiar prin aceasta, un document de literatură universală.”

Constantin CIOPRAGA

Prima piatră funerară ridicată pe mormântul marelui povestitor de tipograful I.S. Ionescu, se află azi în curtea Bojdeucii

Actul din 20 iunie 1993, prin care Mitropolitul Moldovei DANIEL îi ridică diaconului Creangă afurisenia

Monumentul funerar din cimitirul „Eternitatea”, cu un bust de R.P. Hette (1923)

IOAN CREANGĂ

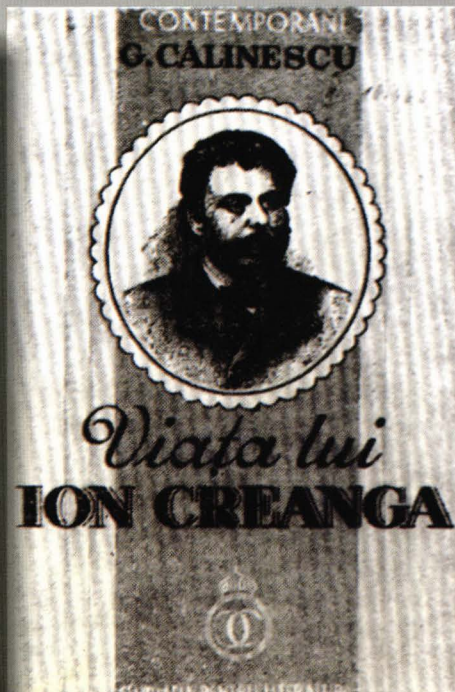
AMINTIRI DIN COPILĂRIE

ȘI

ANECDOTE

Cu 8 ilustrațiuni de Teodor Buidiu

JABBY
EDITURA LIBRARIEI ȘCOALELOR FRĂȚII ȘARAGA
1892.

ION CREANGĂ

OPERE COMPLETE

INTRODUCERE
DE
CTIN BOTEZ

PREFATĂ
DE
G.T.KIRILEANU-ILCHENDI

EDITURA „CARTEA ROMĂNEASCĂ” BUCUREȘTI